

חסידי אמות העולם / חיים חפר

(השיר נכתב לכבוד ערב הוקרה לחסידי אומות העולם
שנערך בתאטרון "הבימה" בשנת 1987)

אני שומע את הכנוי "חסידי האמות" ואני מנסה,
אני מנסה לחשב על האנשים שנתנו לי מסתור ומחסה,
אני מנסה לחשב, ושומע, ושואל: לו אני במקומם מה הייתי עושה?
אם אני, בתוך אוקיינוס של שנאה, מול עולם מתמוטט ובווער,
אם אני הייתי נותן מסתור לכן עם אחר?
אם אני הייתי מוכן, אם בני משפחתי היו מוכנים
לחיות בפחד-תמיד כזה בתוך הרחוב, בין השכנים,
לחלום בלילות את צעדם הכבד והמאיים של התלינים,
מוכן להמשיך ולהלך בין מטחי היריות ולהבי הסכנים,
בתוך לחשי הרכילות ומלמול השמועות ותקנות המלשינים,
וכל זאת, לא לילה אחד, לא חדש שלם, אלא שנים!
וכל זאת בלי לבקש שכר מן הקרבות, רק את לחיצת יד.
וכל זאת, רק מפני שאדם לאדם, חיב להיות אדם.
וכל זאת, כי בן אנוש מתגלה בדך רק בשעות כאלה של מבחן.
האם אני, האם אני הייתי מוכן?
אני רואה אותם, את אלה המכנים "חסידי האמות",
אני רואה אותם בארץ הקברים, חיים את שני העולמות.
את העולם של האדישים, של משתפי הפעלה, של הרוצחים והשורפים,
חיים בו בזמן את העולם החשוף של חסרי האונים והנרדפים.
אני רואה אותם חיים את שני העולמות האלה, תחת גלם של הכובשים,
ושם, ואז, בין הגבורה והפחד, הם בוחרים להיות דוקא בעד החלשים.
בוחרים להיות באימה המרחפת של כל המיתות והענשים.
כאשר הם מסכנים לא רק את עצמם, כי אם גם את חיי הילדים והנשים,
בוחרים להיות צלם אלהים שבתוך לב האנשים,
להיות התקנה האחרונה המלטפת את המיאשים.

בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה הַנוֹרָאָה הֵם שְׁעָמְדוּ יוֹם-יוֹם בְּקָרֵב,
וְהֵם הִצְדִּיקִים שְׁבִסְדּוֹם, שְׁבִזְכוּתָם הָעוֹלָם לֹא חָרַב,
הֵם בְּתוֹלְדוֹתָיו שֶׁל עַמִּי הָרְצוּחַ, הִירוּי וְהַמָּוֶת
הָיוּ עֲמוּדֵי הַחֶסֶד וְהַרְחָמִים, שְׁעָלִיהֶם הָעוֹלָם עוֹמֵד.
וּבִפְנֵיהֶם וּבִפְנֵי גְבוּרָתָם, שֶׁהָיָא עֲדֵן לֵנֹו חֵידָה
אֲנַחְנוּ, הַיְּהוּדִים, מְרַכִּינִים אֶת רֹאשֵׁינוּ בְּתוֹדָה.

הַתּוֹאֵר "חֲסִיד אֻמוֹת הָעוֹלָם" נִיתֵן בִּימֵינוּ לְמִי שֶׁנִּמְנָה עִם הַמַּעֲטִים שֶׁפָּעְלוּ לְמַעַן
הַצֵּלַת הַיְּהוּדִים בְּאִירּוּפָה בְּתַקּוּפַת הַשּׁוֹאָה. הַתּוֹאֵר נִיתֵן בַּהֲתַאֵם לְחוּק יֵד-וּשֵׁם
מִשְׁנַת 1953.
מִקּוּר הַבִּיטוּי "חֲסִיד אֻמוֹת הָעוֹלָם" הוּא בַּהֲלָכָה, שְׁבָה נִיתֵן תּוֹאֵר זֶה לְגוֹי
הַמַּקִּיִּים אֶת שִׁבְעַת מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ, וְלֹא דוּוּקָא לְמִי שֶׁהִצִּיל יְהוּדִים. הַהֶעֱרָכָה שֶׁל "יֵד
וּשֵׁם" הִיא שֶׁהָיוּ לִפְחוֹת 50,000 מִצִּילִים.